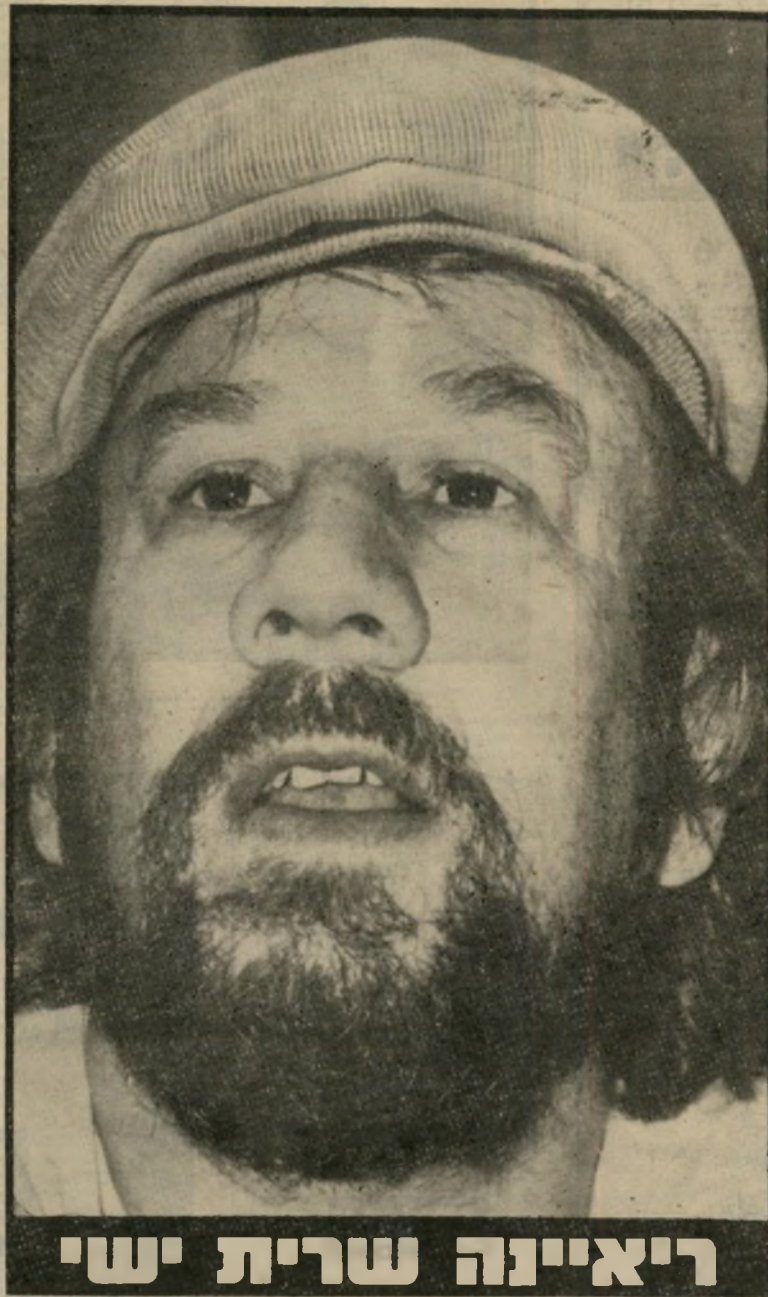

יצחק בן־נר, סופר, חתן פרס־ירושלים ואיש־רדיו, מגלה את סוד הצלחתו ומספר על דרכו מאז שהיה איש־חסי־ציבור ועד שהפך סופר הנחשב בעיני רבים כטוב ביותר בארץ

עבדתי כאיש־חסי־ציבור. שנאתי את זה שינאתי מוחת. זהו מיקצוע מחודבן, שבו אתה צריך להתחנף

כשהופיע ספרי, ארץ רחוקה טילפן אלי עיתונאי ואמר לי: „כתבת עלי אבל לא אעשה לך מישיפט“

אני לא יושב על הר גבוה, מנותק מהעולם. אני מסתובב, קורא הכל, ספרים דציניים ורכילות

ריאיינה שרית ישי

אני חי מזה 19 שנים עם אוחה אשה, היא הקודאת הראשונה שלי, ונוקמח עמדה לא־אובייקטיבית

להרבה כוכבים חלמוריסטים שימשתי כאוכף לרכב עליו, בהיחתי עורך תוכניות

פרס ירושלים לא עשה לי שום דבר. לא כבוד ולא זה, אבל בשביל א.א.א. א.א.א. א.א.א. א.א.א.

„לחיות חיים

של מישוהו אחר!“

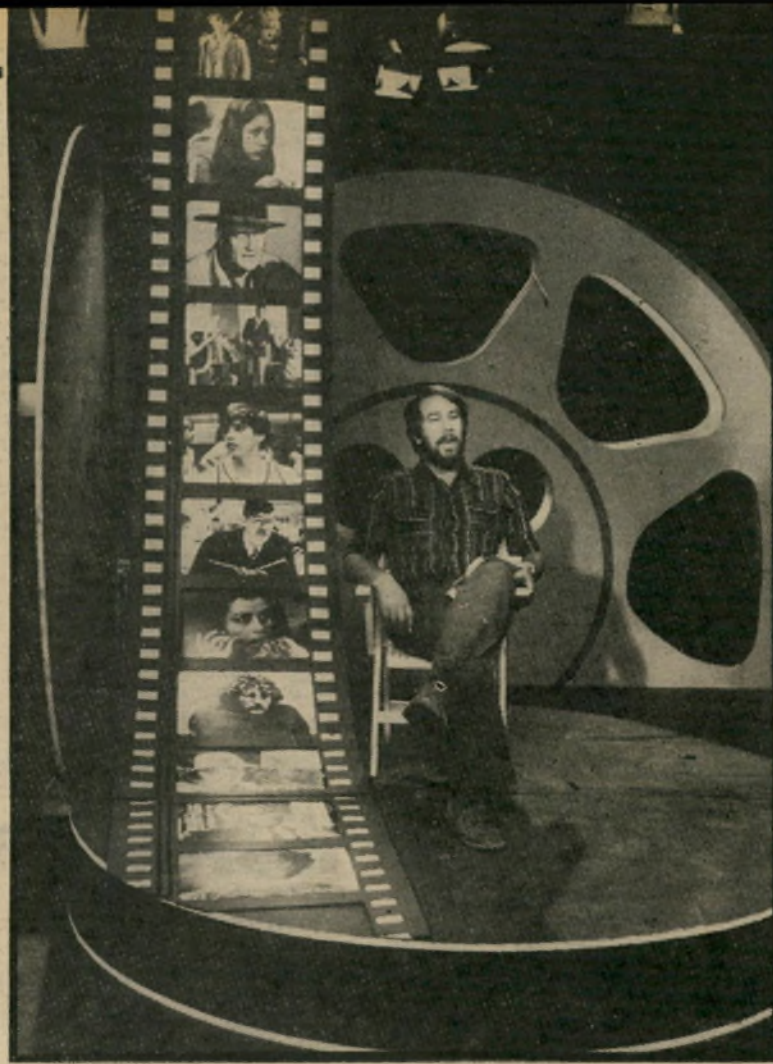
יש שם הרדוף, עיתונאי ישראלי מצ-ליח, מבריק, כובש נשים, אשר נפטר מסרטן בבית־החולים בקאהיר. מיהו הרדוף? עיתונאי ישראלי מצ-ליח ומבריק התקשר ליצחק בן־נר, והת-עקש שהוא־הוא גיבור הסיפור. ויש גדי, הקיבוצניק היורד לאמריקה. מבעד לי עיניו הקיבוצניקיות מוכר לנו בן־נר חתיכת אמריקה של יום־יום ולבטים של בן־הארץ, הנקרע מנגעועים ויחד עם זאת מתעקש להישאר שם.

מה של תל־אביב ושאינה מסוגלת לע-שן חשיש, או לשתות וודקה ולהשתכר. מיהו הדר? שלמה ארצי! אולי יונתן גפן? ויש נהגימונית, שחולם כל חייו על ניו־זילנד, ושנתן לילדיו שמות כמו זוהר ועדי וארנון, בתיקווה שיצליחו בחיים. אך הם סרחו. אחד מהם הוא בעל באסטה בשוק־הכרמל, שני מת ב-מילחמת יום־הכיפורים, שלישי הוא עבריין המסתבך בפלילים והאחרת היא הזיון של השכונה.

מהסיפורים האחרים. יש שם אליקו בן־שושן, ספרדי סמ"ד־טי"תניק שעלה לגדולה, הפך איש־ציבור ושכח את מר־צאו, מאחת השכונות הספרדיות של תל־אביב. איזו שכונה? אולי יד־אליהו, אולי שכונת שפירא. יש שם ח' — איש־ציבור מצמרת המימסד הפוליטי. מיהו? ידליון? צור? יש שם הדר, זמר רוקנ'רול ישראלי מבית טוב, בנו של ח' ובעלה של בר, הקיבוצניקית הנופלת בטעות לפסבדו־בוהי

יצחק בן־נר הוא אחד משלנו. איש פשוט, לבבי, חם, סופר חשוב, כותב על בני הארץ הזו. סיפרו „ארץ רחוקה“ נמצא בראש רשימת רבי־המכר. רבים מחשיבים אותו כסופר הטוב ביותר בישראל. איש הכותב על דמויות מוכרות, עכשוויות. איש הכותב בשפה יומיומית מדוברת, מובנת, ועם זאת סיפורית כלי-כך. בסיפרו „ארץ רחוקה“ שישה סיפורים. גיבורי כל סיפור משתלבים באחד

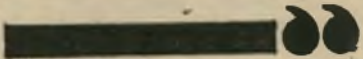

בן־נר ב"מסך גדול, מסך קטן" בוקר טוב ישראל?

כתבה ביקורת די טובה, אבל אמרה שהיא לא בטוחה שהפוטנט של אולפן חי יחזיק מעמד. דן התרגז. הלך הביתה, ולתוכנית הבאה בא עם התקפה גדולה על הדת. ואז התחיל כסח הדדי, ואני בתווך. הי התקפות היו איומות, ונעשו חמורות מפעם לפעם. באחת הפעמים הכניסה לי הדה משהו בסיגנון: יצחק בן נר, הצוחק לכל מילה של דן בן אמוץ. זה נגמר בכך ש־הרמטכ"ל דאז, חיים בר לב, נתן הוראה לא להתקיף יותר את הדת. מכל מקום אלה היו ימים קשים, של מריבות נוראיות. אני זוכר שבתקופת שאלות אישיות היו ויכוחים נוראיים בין יענקל'ה אגמון ויצחק לבני. אני הייתי יושב בבית באמצע ההגדה לבית פורטיט, והרי אני מכור על הדברים האלו, ופיתאום היה מגיע טלפון מיענקל'ה: תגידי לזיפט הזה, לבני, שהוא לא מבין שום דבר. ומלבני: תגידי לאגמון שלא רוצים אותו בגלי צה"ל. ואני תמיד באמצע. הם היו חברים מצויינים, אבל רבו דרכי.

האם אהבת להיות האישי מאחרי הקדעים?
לבני לא נתן לאנשי התחנה להופיע לפני

ניסו לחפש באשתי את כל סוגי הנשים שכתבתי עליהן. יכול להיות שבכל אחת מהנשים יש משהו מצוה

המיקרופון. אורחים כן, אנחנו לא. זה היה קשה מאוד, הייתי עושה את כל העבודה השחורה בשביל כאלה שלא הגיע להם. עם דן בן אמוץ — אנחנו חברים על הכיפאק עכשיו, אבל כשעבדנו הוא היה בלתי אפשרי. לא היה נעים לעבוד איתו. היו כאלה, שלא אנקוב בשמותיהם, ש־שימשתי להם כאוכף לרכב עליו. הרבה תוכניות התבססו על הכריזמה, או הפרי

לילה בדבר, איש יחסיציבור של תיאטרון בימות.

היית טוב כאיש יחסי־ציבור?

אני חושב שהייתי טוב, אבל שנאתי את זה שינאתמוות, זהו מיקצוע מחורבן. בת־אחותי רוצה להיות אשת יחסיציבור, ואני

הרבה מו"לים רצו להוציא לאור את „ארץ החוקה“, אבל הציעו לי כספים שלא הסכימו לקניית נעליים

מנסה להסביר לה כמה המיקצוע הזה נאלה.

כעיתונאי צעיר נחשבת די עיתונאי מצליח?

את מתארת לעצמך מה זה עיתונאי צעיר שלא מכיר את האנשים הנכונים? משה דור, שהיה עורך עמודי־הפנים של מעריב, הציע לי פעם לכתוב כתבה. הכתבה לא התפרסמה, באתי לראות מה העניינים. היה שם אחד מגדולי מעריב, ולא אנקוב בשמו. הוא עמד בחדר יחד עם קישון, והוא הושיט לי את כתבי־היד ואמר לי: בשביל לכתוב מצחק צריך להיות קישון. סתם גסות של מישהו שיש לו כסא. זה פגע בי, אני זוכר את זה עד היום, זה היה כלי־כך מגעיל ולמדתי מזה לקח.

אחרי שנים בגלי צה"ל, כשהתחשק לי לרדת על כתב בצורה מגעילה, כשהביא לי חומר גרוע, תמיד זכרתי איך נעלבתי אז, כשהייתי עיתונאי צעיר.

האם משום שהיית אישי יחסיציבור אתה שונא אנשי יח־סיציבור?

אנשי יחסיציבור נכנסים לעצמות, מטלי פנים תמיד כשיש לי שעה וחצי לנוח ב־בית, ומספרים לי על איוו הצגה מפוצלחת. אבל אני תמיד זוכר איך כשאני הייתי איש יחסיציבור עיתונאי אחד אמר לי: לא מעניין אותי, ואל תבלבל ת'מות.

אחרי מילחמת ששת־הימים היתה לי הזדמנות לצאת מהדבר הזה. יצחק לבני מונה כמפקד גלי צה"ל. לבני עשה לי בחינות. אצלו, בדרך־כלל, זה שיחות. התי

איציק בן־נר מספר על האנשים הא־לה, ואתה יודע שהוא מכיר אותם לא פחות ממך. בימים אלה הוענק לו „פרס ירושלים“ לסיפורות. הפרס לא עלה לו לראש, גם הכבוד לא. הוא עדיין יושב ב„כסית“ בימי שישי אחרי־הצהריים, חובש את כובע־המצוייה הנצחי שלו, מבלה במסיבות, משמיע ארבע מעמים בשבוע את תוכנית־הרדיו הפופולרית שלו, „נכון לעכשיו“.

במסגרת התוכנית הוא לומד את המוסיקה שאנחנו שומעים, את הזמ־רים שאנחנו אוהבים, את הסופרים ש־אנחנו קוראים, את הפוליטיקאים ש־מנהלים לנו את החיים. אחרי־כך, כשהוא כותב את הספרים שלו, אתה יודע ש'למדו אותם ויקראו בהם גם בדורות הבאים, כדי ללמוד על מדינת־ישראל של השנים האחרונות, מה שנכון ל־עכשיו.

מהו הרקע שלך?

אני יליד כפרייהושוע, דור ראשון ל־חלוצים מרוסיה ומפולניה. אחותי, שהיא סבתא, גרה בכפר עם מישפחתה עד היום הזה. לאבי היה משק בכפר, אך כיוון ש־בחרתי בחיים אחרים, המשק נמכר.

מתי עזבת את כפרייהושוע?

עזבתי שנתיים אחרי הצבא. כשהשתחררתי מהצבא מטרתי היתה, כמו כל מושב־ניק, לחזור הביתה ולחלוב פרות. ראיתי שזה לא זה, החלטתי לעזוב. זו היתה החלטה קשה מאוד. הכפר הוא מעין חממה, הורי, שבעצם בנו בארבע כפותיהם משק ובית, רצו לראות יורש אצלם במשק, אבל הם ידעו על נטיותי לכתובה, ובאצ־ר לתירווח נתנו לי לעשות מה שאני רוצה.

ומה רצית?

זה לא היה ברור. באתי לתל־אביב של סוף שנות ה־50. היתה לי חברה גבע־תימ'יקית, הסיפור אתה נגמר מאוד, כי מבחינת ההורים שלה לא הלכתי בתלם של קורס מנהל־יחשבוניות, וכך התחלתי את הקאריירה העירונית שלי די לבד.

עבדתי במעריב לנוער ככתב, עבדתי בעיתון שנקרא קולנוע, וגרתי בדירת־רווקים ברחוב צייטלין עם אביטל מוסיני זון. את הדירה הזו מול קולנוע גת הוכרתי בכמה סיפורים שלי.

נכנסתי לאחר כבוד לחבורת כסית של שנות ה־60, שהיו בה שמות גדולים כמו אלתרמן, שלונסקי ורובינא. אני נמנית, כמוכן, על הדור הצעיר יותר של כסית, שהיו חברים בו התונגולים ורודיק סמדר, שהוא אחד מבחורי־ההוב של תל־אביב. אלו היו חיים עם הצגות־יומיות והצגות־ערב ומסיבה פה ומסיבה שם.

חילטרתי איפה שרק אפשר. עבדתי כעורך־דפוס של עולם הקולנוע, עורך־

בן־נר עם אשתו, נועה, וילדיו, גיא וגלי, כארצות־הברית קוטאג' מעץ ובית ליד האגם

(המשך מעמוד 71)

סוגה של המראית, שהיה בא חמש דקות לפני השידור, כשהוא רץ מחלטורה לחל-טורה, והיה מעצבן אותי מחץ, כשהיה מפשל לנו עבודה של שעות. ערכתי יחד עם איזה כוכב שבתחנה, אמרו שהוא חלטוריסט לאללה, ושלא אני קוב בשמי, מכיוון שהוא עדיין פעיל תוכי-נית פופולרית. לקח לי שבועות של עבודה להביא את אחד המראיינים מאיזה קיבוץ ליחידת צה"ל, איזה מנייברות עשינו כדי להביא את האיש. המראיין האינטליגנטי שאל שאלה אחת את האיש ואמר תודה רבה. אני הייתי עיתונאי צעיר ומתחיל, והשקעתי מאמצים עצומים. באופן טיבעי התבקש שאדבר למיקרופון, מכיוון שהכניתי כל הזמן חומר לאנשים שלא ידעו להשתמש בו.

מתי היתה הפועת-הבכורה שלך לפני המיקרופון?
לבני היה בחו"ל, שייקה בן פורת, שהיה מהטובים ביותר ושהנחה תוכנית בשם זה אבקט, היה בחו"ל, וגדעון סאמט, סגנו של לבני, הציע לי להנחות במקומו. זה היה ב-1977.

מה אבקט היתה תוכנית שאני המצאתי, היו בה ארבעה אנשים מארבעה תחומים שונים, אורי זוהר היה קבוע, החיילים השתגעו אחריו.

אני זוכר תוכנית קלאסה אחת, שהשי תתפו בה אלי"מ (מיל) אל עד פלה, אורי

נועה ואני מנהלים בית שקט, בלי קונצים, שהוא אי של יציבות בחיים האלה

זוהר, חיים טופול בשיא כוכביותו, אבי שולדנה, אז זמר צעיר ואיש הספורט, שילע פורת, נסענו בסני, ופיתאום טפנו פגזים, הנהג התבלבל ולא ידע מה לעשות, ואז אורי אמר לו מישפט שהפך קלאסי: "קח רוורס לחיים".

ברפידים חיכינו לטיסה לארץ, באה קצינה נחמדה ואמרה לאורי ולטופול: אולי אתם מוכנים, עד שהמטוס יטוס, לתת הפי-עה לחברה? הלהכנו כולנו, ומזל שגם הסכאנים באו אחרי הקצינה, הגענו להאנ-גר, והאינו ארבע-מאות חיילים יושבים ומחכים, אם המצרים היו מתקפיים את שכלנו, לא היינו שמים לב לכך, החברה שכבו על הארץ ואכלו חול.

מה היה התפקידך במידחמתי-יוסיה-כיספורים?

הייתי עורך יומנים באולפן המשולב, ואחר כך ערכתי תוכנית שנקראה מקום טוב באמצע. התוכנית היתה מאוד מוצי-לחת, בעיקר משום שעברו בה המון חברי-הצעירים, כמו יובל מסקי, שהוא היום מבקר בבימות ובידים בקול ישראל. אראלה מודעי זכרונה לברכה, בתו של השר מודעי, מדה להיות עיתונאית בתוכנית הזאת, אורלי יניב, שהיתה קריינית, עשתה כתי-בות, אולי ישראלית בא אלי ואמר לי שנמאס לו ממוניטין של דיגיי, ועשה כתבות יפות מאוד, בעיקר ראינות עם אריק איינשטיין, שהיה מתראיין רק אצלו. דורי בן זאב עשה דברים.

ואז, אפשר לאמר בשיא הצלחתו, ישבנו אילון גוטין, סגן-מפקד התחנה ושמואל נחושתן, המכונה אוקון, עורך בכיר, ור-עיינו לבנות תוכנית שאני אגיש ואוקון יערוך, וכך נולדה שטחתי משתתפים. זו היתה הצלחה מיידית, כי זה היה סוג חדש של רדיו. התוכנית בנתה סטאנ-דרטים חדשים, סוג של תוכנית שלא צריך להתאמץ כדי להאזין לו, ואם אלה רוצה, אתה יכול מדי פעם להחליף תחנה.

מה קרה לתוכנית הפלדווין יח שאותה היית צריך להנחות ושעמדה להיקרא "בוקר טוב ישי ראל"?

באותה תקופה שהייתי באמריקה, ועוד לפני שדרכה כתי-רגלי בארץ, קראתי שאני העורך והמגיב, ביחד עם עדנה פאר, של התוכנית בוקר טוב ישראל, זו היתה יופי של תוכנית, עם המון אפשרויות, והיה לי נסיון בטלוויזיה עם סגן גדול ומסך קטן. זה יכול היה להיות טוב, אבל ברגע שזה

בני נר בראשית רכבו וכיום

„בחוף עמי אני יושב...“

נעליים, ואז באה הוצאת כתר ואמרה לי, שאוכל לקבל מקרן מיוחדת 20 אלף דולר. נתנו לי חוזה, שנתן לי משכורת חודשית שלא הספיקה, ולכן הייתי צריך לחלטר לירחון מוניטין ועוד כאלה חלטורות. ההסכם שלי עם כתר היה, שבמשך שבע שנים אני הייב לפרסם רק אצלם, אם אני לא כותב, או אם אני כותב ספר רע, אני לא חייב להחזיר להם את הכסף. מהרווח על ספרי אחזיר ככל שאוכל. החוזה הזה איפשר לי לחיות שנה אחת בארצות-הברית, ואני הייתי אותה על הכיף-ליפאק, לא ילכתי לגור במרכז עירוני עם כל הישראלים וכל החברים, אלא בהרנו לחי-יות שעה וחצי מגניוירק, בעיירה קטנה ליד קונטיקוט, בבית קוטג' מעץ, ליד אגם, עם אה ביערת בחדר-האורחים.

ספר די עי מישפחתך.
19 שנה, הרבה זמן, אני חיי עם אותה אשה, נועה, שהיא שרטטת במיקצועה, ועומדת להתחיל במאוחר בלימודים אקד-מיים. יש לנו בת, גלי, בת חמש עשרה וחצי ובן, גיא, בן שתיים עשרה וחצי. **מהי מידת ההשפעה של אשתך על עבודתך הסיפורית?**
היא הקוראת הראשונה שלי, ונקטת מראש עמדה לא אובייקטיבית, היא מעי-רה הערות פה ושם, אך מסרבת מראש לבקר.

האם אשתך היא גורם מדרג-י בעבודתך?
בלי שום ספק, אני לא יודע איך להגיד את זה, כדי שזה לא יראה הנטריש: הבית הוא בית שקט, בלי קונצים, הבית הוא אי של יציבות בחיים כאלה, שהם מלאי מת-חים וקפיצות וריצות. הבית זה מקום ש-טיב להיות בו, טוב לי ככה, אני לא יודע מה להגיד.

האם אשתך היא ניקוה, או כר, או דינה. האם אתה כותב על אשתך?
גיסו להפיש בה את כל סוגי הנשים ש-כתבתי עליהן, אני מניח שמהשו מהנשים שלי לקוח מנועה, אחרי הכל אני מכיר אותה כליכך טוב.

וייתר הדמויות בסיפוריך, האם הן לקוחות מהמציאות?
בשבוע שעבר מצלצל הטלפון בביתי, אני מרים, ומישהו אמר לי: שלום, מד-בר הרדוף, אני שואל: מי זה הרדוף? לגמרי שכחתי שזהו שמו של אחד הגיי-בורים מארץ רחוקה, והקול אומר לי: מה זה מי זה הרדוף, הרי נסענו ביחד למצריים, כתבת עלי את הסיפור, אל תפחד ממישפט-דיבה, אמרתי לו שלא כתבתי את הסיפור על מישהו מיוחד, הוא כמובן לא האמין לי.

דמותו של העיתונאי הרדוף מזכירה במידת-מה את דמותו של העיתונאי דודו הלוי, גם הוא נאה מצד, עיתונאי של סקופים ועו-בד בשביל אמצעי-תקשורת אמרי-יקאים, כמו העיתונאי שכספי פורך.
אני לא מכיר את דודו הלוי, אמנם הייתי אתו שלושה ימים במצריים, אבל החלפתי אותו שתיים-שלוש מילים. העי-תונאי שלי, הרדוף, מתנהג בשחצנות, אני לא זוכר שדודו הלוי התנהג בשחצ-נות.

ח, גיבור אחד מסיפוריך, הוא איש המינסר הפוויט, המצי-ה (המשך מעמוד 76)

תי, ששמתי לו את כתב-היד מתחת ללדת. הוא התקשר ואמר שאני צריך לקצר בי-שליש, אמרתי בשום פנים ואופן לא. שמע זאת יהודי יקר בשם יודל מרמרי זכרונו לברכה ואמר: אני אשלח את זה לעט-עובד.

הם החליטו לפרסם את הספר ב-68, ב-67 הלכתי למילחמה, וכשחזרתי אפילו עשו לי מסיבה עם יעל דיין, שהיתה מאוד מפורסמת ואני מאוד לא ידוע. הספר קי-בל ביקורות טובות, ויצא בהמון טפסים, שעד היום נשארו כמה מהם.

מה היתה ההתייחסות שלך להצנחה ודתגובות עם פירסום הסיפורים שהופיעו ב„שקיעה כפרית“?

זה מצא-הן בעיני, קיבלתי ממש טפיחה על השכם. אחרי שפירסמתי את ניקול בהארץ הופיע מאמר של עמליה כהנא כרמון, שראתה בסיפור הזה מיפנה בספר-רות העברית.

מתי כתבת את סיפורך האחי-רון „ארץ רחוקה“?

זה התחיל כסיפור שכתבתי ב-1977 ל-הארץ, שם הסיפור היה אליקו בן שושן. הסיפור יצא לי ארון גורא, והעורך אמר

בגיבור שלי, ח.י, יש אשר ידלין בצדדי הטובים והרעים, רבין, צור והרבה פלמ"חניקים אחרים, שבאיזשהו מקום לינלכו

שלא יקבל מספיק עמודים בשביל הסי-פור, ישבתי עם גדעון סאמט והלל קוק בסולטן, והילל אמר: למה שלא תפרסמו כמו שהיו מפרסמים פעם בעיתונות הארץ-ישראלית, סיפור בהמשכים. זה היה נסיון יחיד במינו, ולדעתי לא מוצלח.

מדוע החלטת לכתוב את „ארץ רחוקה“ בארצות-הברית?

זה לא מדויק. כשהייתי בארצות-הברית עסקתי גם בכתיבתו של הרומן רחבי-הירי-עה פרטוקול, שסיפרתי עליו קודם. הר-רומן עוסק בפלג קטן ומליטנטי בשנות ה-20 בארץ-ישראל, זה היה ספר שר-יהיה בו המון אקשן, מזה ותעלומות.

האם נכון שהוצאת „כתר“ מימנה את שהייתך בארצות-הברית רית לצורך כתיבת „ארץ רחוקה“?

כשהופיעו פרקים מהספר בסימן קריאה, הם עוררו הדים, והמון מו"לים הציעו לי לפרסם אצלם את הספר. החלטתי להיות עקשן ואמרתי: אני יכול לכתוב רק ב-„חול“. לא משום שאני סנוב, אלא משום שאני קל בכיתויים, ואני רוצה לחיות במקום אחר. הציעו לי כספים שלא הספיקו לקניית

היה בסכנה של פיקוח חיצוני, גלי צה"ל החליטו לצאת מזה.

האם אתה נהנה מעבודתך כמגיש התוכנית הפופולרית „נכון לעכשיו“?

אני די אוהב את זה, אבל כעת אני מרגיש מה שנקרא באנגלית over doing. זו תוכנית מאוד פופולרית. ביקשתי לרדת מחמישה ימי שידור בשבוע לארבעה. כעת אני רוצה לעשות שלושה, אני לא רוצה להישחק תוך חצי שנה.

גיבוי קרסון עובד עך התוכי-נית שזו כבר שנים ועדיין לא נשחק.

הוא מגיש כעת את התוכנית שלוש פעמים בשבוע. אני בטוח שגם לו נמאס לאללה, אבל לא רואים את זה, כי יש לו חן, חוץ מזה הוא לא צריך לחלטר כמוני, או לכתוב כמוני. החוזה שלו מעי-ניק לו שניים וחצי מיליון לשנה, ויש לו חברה שנקראת ג'וני קרסון אינטרפרייז, חוץ מזה הוא גיבוי קרסון הגדול ואני אי-ציק בן נר הקטן.

תראי, התוכנית הזו קשה ונורא עדכנית, אני לא מספיק להיות מעודכן. זה די כותש, כל בוקר אני קם בשש וחצי, רץ מהר למטה לקרוא את העיתון, שומע רדיו בדרך לעבודה, שותה קפה וקורא עיתון. מקליט חלק מהמראיינים לפני התוכנית, כותב פתיחים. יוצא לי לשגות המון ב-עברית, ולשאול שאלות טיפשיות, וזה קשה מאוד, כי משום שאני משדר כל-כך הרבה, אני שוהף לשגיאות ולפשלות.

יש לי ספר לא גמור, שאני עובד עליו כבר עשר שנים. זהו רומן רחבי-יריעה על רקע שנות ה-20, והשוב לי מאוד לגמור אותו, ומרגע שהגעתי לארץ התחלתי לשרד לא היה לי זמן לכתוב אותו. אני הרי לא מתפרנס מהכתיבה, וכשאני גומר תוכנית ב-11 בבוקר, יש לי ישיבות וטל-פונים, ואני בקושי מספיק לנוח. ואני גם מבקר-סרטים, שצריך לראות סרטים, וגם מלמד פעמיים בשבוע תסריטאות בבית-צבי, וגם כותב תסריטים, וגם פוגש אני שים — זה קשה מאוד.

נדמה לי שעך פאן סיכמנו, פחות או יותר, את הצד הרדיו-פוני שלך, בוא נעבור אל הצד הסיפורי. מתי פירסמת את סיפי-רך הראשון?

זה היה ספרילדים, שנקרא בעיקבות חבעיר השדות, ופירסמתי אותו ב-1966. לא הייתי מוכר, והייתי צריך כסף, נדד-תי מהוצאה להוצאה. הספר פורסם בהמ-שכים בדבר לילדים, ונחום גוטמן צייר לו ציורים. קיוויתי שההוצאות תקנה ב-גלל הציורים של גוטמן, שהיה כמו ספוק לאמהות. לבסוף מצאתי איזה מו"ל בשם פלדנקרייג, שבדרך-כלל משלמים לו כדי שיוציא לאור. הוא הסכים להסתכן, והסי-פר הלך לא רע.

מתי הוכרת כסופר?

כשכתבתי רומן שנקרא האיש משם **התקשית להוציא את הי ספר דאור?**
הגיבוי, ישראל הר, שהיה עורך סיפי-רית תרמיל, עבד עלי שאכתוב רומן, עד אז פירסמתי סיפור או שניים בקשת, היו פרתי לו על הרעיון של האיש משם, סיי-אמר: יופי של רעיון, כתבתי פרק ראשון. עבדתי אצל יענקלה אגמון, הייתי כותב באוטובוס, לוקוסט ואין לי עכשיו. כתי-בתי ככתבתי, כמו מתחיל, כל כך התבייש

לחיות מישהו אחר

(המשך מעמוד 72)

ליח שסרה. האם קראת לו ח' כדי לעזור אסוציאציות וניחושים?

אין אחד כזה כמו ח'. ח' הוא שילוב של כולם — של ידלין בצדדיו הטובים והרעים, של רבין וצור, של פלמחניקים אחרים, שי באיזשהו מקום ליכלכו, של לוחמי תש"ח שהכזיבו. קוראים לגיבור ח', כי כשאת אומרת חית זה נשמע גם כמו חטא.

● הספר מורכב מסיפורי רים, מדוע אתה קורא לו רומן?

מפני שלרומן צריך גיבור, והגיי בור שלי, באלף מרכאות ואחד, הוא ישראל, העם. שאשם ולא אשם שלא התבגר בשביל להקים מידגם נכון, שעבר משבר של אי-אמון של פער עדתי והתרחקות ממסורת, של ניכור ושינאה ואכזר זבה נוראית מדור המייסדים. הד-מויות שלי נולדות תוך כדי כתיבה. והכתיבה היא המסגרת של האמת. חשוב לי שלא ייקרה לקוראים שלי מה שקורה לי כשאני קורא סופ-רים אחרים, וחושב שמישהו זייף כאן. אני לא רוצה לייזף.

● אתה כותב על בני הי

ארץ הזו, מאיפה אתה מכיר אותם כל-כך טוב? מניין לך הביטויים והמונחים בספניו-לית שד אדיקו בן שושן, ביי טווי ומונחי דיזנגוף של זמר הרוקנ'רול הדר, או נהג-המונית, או של עברייני כלא רמלה?

אני לא יושב על הר גבוה ומנור-תק. אני עובד בתחנה צבאית, מס-תובבים אצלנו בדרנים, אמנים, כל מיני אנשים. אני מכיר את האופי שלהם, אני קורא הרבה, החל מ-סיפרות יפה ומורכבת וכלה ברכי-לות. אני פוגש אנשים פעם בשבוע בכסית, אני לא מנותק. הרי אני לא מתפרנס מכתובת ספרים, הת-פרנסות כזו מנתקת אותך לפעמים מאנשים. הילדים מביאים הביתה חברים, אני נמצא בתוך עמי.

● האם יש לך מי שמעתי-עבודה?

כשהיינו באמריקה הספקתי המון, היו ימים שכתבתי שש-שבע-שמונה שעות, והיו ימים שעשינו טיור-לים.

● מהן דיעותיך הפולי-טיות?

לפי התקשיר של עובדי המדי-נה אסור לי להביע דיעות פולי-טיות, אבל כל מי שקורא את ספרי ומקשיב לתוכנית ברדיו יודע למקם אותי.

● מהו חלום חייך?

לעבוד כמה שנים ולצאת ולח-יות חיים של מישהו אחר, במקום אחר.

● האם אתה כותב לעכ-שיו, או שאתה כותב בשי-ביל הדורות הבאים?

הדורות הבאים יישפטו. אולי הי-דורות הבאים יגידו שכתבתי גרוע, אולי אעלם, אמחק ואשכח. אבל הי-אמת היא שאני די נהנה מכתובה, אני מרגיש צורך לכתוב, ויש משום נוחם באפשרות, שבעוד מאות ב-שנים ירים מישהו ספר מאובק שלי מאיזו ספרייה נידחת ויילמד על הארץ הזאת בשנים שאותן אנו חיים.

אני רואה בכתיבה שלי את עדות היחיד. זו תכונה אנושית להשאיר איזשהו זכר, לא להיות אחד ממילי-יון. הרי כולנו חיים עד למוות בין זעקת-הלידה לאנקת-המוות. זו הי-עדות שלי, כך ראיתי דברים, כך דיברו אלי, כך שפטתי מהזווית הצרה שלי. אבל ברור כשמש שאני לא כותב לדורות הבאים, אלא כעת ועכשיו.

● מה עשתה לך העובי-דה שזכית בפרס ירושלים?

אפילו לא ידעתי שהגישו את שמי, ההוצאה הגישה, ואפילו לא טרחו להגיד לי. לי זה לא עושה שום-דבר, לא כבוד וזה. אבל ל-הורים שלי זה עשה על הכיפאק, ולהורים של אשתי זה עשה שמח וטוב.